

Paljon kultaa, vähän timantteja: avoimissa lehdissä julkaiseminen Aalto-yliopistossa ja Helsingin yli- opistossa 2020–2023

Eeva Savolainen

Aalto yliopisto

eeva.savolainen@aalto.fi

<https://orcid.org/0000-0002-5435-0300>

Selvityksessä tarkastellaan millaisissa avoimissa lehdissä Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston tutkijat ovat julkaisseet artikkeleitaan vuosien 2020–2023 aikana. Täysin avoimissa eli joko kirjoittajamaksuja perivissä Gold open access -lehdissä tai maksuttomissa timanttilehdissä julkaistiin noin kolmasosa kaikista lehtiartikkeleista. Helsingin yliopiston ja Aalto-yliopiston tutkijoiden suosimat avoimet lehdet eroavat toisistaan esimerkiksi kustantajiltaan, tieteenaloiltaan ja Jufo-tasoiltaan. Lisäksi timanttijulkaisemisen osuus on Helsingin yliopistossa selvästi Aalto-yliopistoa suurempi. Kotimaisten lehtien osuus timanttilehdistä korostuu kummassakin organisaatiossa, ja kustantajista keskeisessä roolissa ovat tieteelliset seurat. Kummassakin organisaatiossa avoin julkaiseminen keskittyy voimakkaasti tiettyihin julkaisukategoriaviin.

Asiasanat: avoin tiede, open access, tiedelehdet, tieteellinen julkaisutoiminta

Pysyvä osoite: <https://doi.org/10.23978/inf.163823>

Johdanto

Tieteellisen julkaisemisen kustannukset kasvavat vuosi vuodelta (esim. Zhang ym., 2022). Haustein ym. (2024) kirjoittavat arXivissa julkaistussa tutkimuksessaan, että vuosien 2019 ja 2023 välillä julkaisumaksukulut miltei kolminkertaistuivat. Niin kutsuttu kultainen avoimuus, jossa artikkelien avoimesta julkaisemisesta peritään maksu, hallitsee tällä hetkellä tieteellisen julkaisemisen kenttää. Vaatimukset siirtyä pois suurten kaupallisten kustantajien hallitsemasta julkaisemisen ekosysteemistä ovat voimistuneet (Syrjämäki, 2023), ja yhdeksi ratkaisuksi on toivottu timanttimallin avointa julkaisemista (Diamond open access), jossa kirjoittajilta eikä lukijoilta peritä maksuja (Action Plan for Diamond Open Access, 2022).

Timanttimallin julkaisemisessa on kuitenkin rajoitteensa. Timanttilehtien määrä on toistaiseksi rajallinen, ja julkaisukanavan valintaan vaikuttavat usein ensisijaisesti julkaisukanavan muut ominaisuudet, kuten lehden aihepiiri tai Julkaisufoorumi-luokitus (Holopainen, 2025). Avoin julkaiseminen onkin kasvanut Suomessa lähinnä maksullisissa, kultaisen avoimuuden lehdissä ja timanttimallisten osuus on pysynyt tasaisen pienenä (Syrjämäki, 2023, 22–23). Timanttijulkaisemisen verrattain pieni osuus onkin varsin tyypillistä Länsi-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, jossa vuosien 2012–2021 välillä avoimesti julkaistuista artikkeleista noin 8 % on julkaistu timanttilehdissä, kun taas esimerkiksi latinalaisessa Amerikassa timanttijulkaisemisen osuus on peräti 39 % (UNESCO, 2023, 36).

Timanttimallin julkaisemisesta on tehty sekä kansainvälisiä (Bosman ym., 2021) että kansallisen tason selvityksiä (esim. Frantšvåg, 2022). Organisaatiotason selvityksiä on Suomessa tehty ainakin Aalto-yliopistossa (Savolainen & Seitsonen, 2023) ja Helsingin yliopistossa (Holopainen, 2025). Tässä selvityksessä verrataan sitä, millaisissa avoimissa julkaisukanavissa Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston tutkijat ovat julkaisseet tutkimustaan vuosina 2020–2023. Organisaatiokohtaiset selvitykset pyrkivät kurottamaan juhlapuheiden ja linjausten ohi tiedejulkaisemisen arkipäivään: missä avoimissa julkaisukanavissa julkaistaan ja mikä on timanttijulkaisemisen rooli? Millaisia eroja julkaisukanavissa voidaan hahmottaa kahden tutkimusprofiililtaan ja kooltaan erilaisen yliopiston välillä? Mitä tieteenaloja suosituimmat avoimet lehdet edustavat, ja millä Jufo-tasolla ne ovat? Minkä kustantajien julkaisukanavat ovat käytetyimpiä?

Aineisto ja lähestymistapa

Aalto-yliopistossa tarkasteltiin vuonna 2023 Aalto-yliopiston tutkijoiden avoimia tieteellisiä lehtiartikkeleita aikavälillä 2018–2023 (Savolainen & Seitsonen, 2023). Selvityksen yhteydessä Aallon tutkimustietojärjestelmään lisättiin DOAJ:n (Directory of Open Access Journals) datan ja omien selvitysten perusteella tietoja siitä, mitkä Aalto-yliopiston tutkijoiden käyttämistä lehdistä edustavat ns. timanttimalia (Diamond open access). Vuoden 2025 alussa tietoja timanttimalin lehdistä päätettiin päivittää ja tehdä avoimuutta koskeva selvitys uudelleen.

Lähestymistapaa muokattiin hieman, sillä halusimme vertailla tietoja Helsingin yliopistoon. Helsingin yliopiston Think Open -blogissa julkaistiin maaliskuussa 2025 katsaus avoimissa lehdissä vuosina 2020–2023 julkaistuista artikkeleista (Holopainen, 2025). Aalto-yliopiston uuden selvityksen aikarajaukseksi otettiin 2020–2023 ja rinnakkaistallennus eli Green open access jätettiin tällä kertaa selvityksen ulkopuolelle.

Julkaisutiedot perustuvat sekä Helsingin yliopiston että Aallon selvityksissä tutkimustietojärjestelmien dataan. Helsingin yliopisto käytti OA-tietojen lähteenään DOAJ:ta. Aallossa puolestaan hyödynnettiin timanttimalin lehtien tunnistamisessa Tieteellisten seuran valtuuskunnan ylläpitämän Julkaisufoorumi-tietokannan dataa, joka sisältää DOAJ:n tietojen lisäksi Julkaisufoorumin sihteeristön tekemiä tarkistuksia. Lisäksi Aallossa on tunnistettu omien selvitysten perusteella joitakin timanttimalin julkaisukanavia. Tieto timanttimalista lisättiin Aallon tutkimustietojärjestelmän lehtitietoihin. Loput open access -julkaisukanavat tunnistettiin suodattamalla avoimissa julkaisukanavissa julkaistuksi merkityistä artikkeleista pois timanttimalin lehdissä julkaistut artikkelit.

Lähestymistapa poikkeaa siis jonkin verran Helsingin yliopiston tarkastelusta, sillä mukana on myös julkaisukanavia, joita ei ole indeksoitu DOAJ:ssa. Tämä menetelmä tuottaa mahdollisesti laajemman kuvan käytetyistä avoimista julkaisukanavista, mutta on myös alttiimpi virheille, sillä avoimeksi julkaisukanavaksi on saatettu erehdyksessä merkitä julkaisukanava, joka ei ole avoin tai edustaa hybridimalia. Selvityksen aikana havaittiin myös yksittäisiä timanttimalin lehdissä julkaistuja artikkeleita, joita ei ollut merkitty avoimiksi. Nämä timanttimalin lehdet otettiin mukaan tarkasteluun.

Sekä Helsingin yliopiston että Aallon tarkasteluissa on hyvä huomata, että tiedot etenkin timanttimalisista lehdistä ovat puutteellisia. DOAJ:n arvioidaan indeksoineen vain noin kolmasosan kaikista timanttilehdistä (Bosman ym., 2021). Timanttimalisten artikkelien todellinen määrä saattaa siis olla tätä vertailua suurempi.

Artikkeleita koskeva data poimittiin Aallon tutkimustietojärjestelmästä kesäkuussa 2025 ja lehtiä koskeva data huhtikuussa 2025. Artikkeleita ja kustantajia koskeva liiteaineisto on julkaistu Zenodossa osoitteessa <https://doi.org/10.5281/zenodo.16792408>.

Tulokset

Kolmasosa avoimista artikkeleista on julkaistu avoimissa lehdissä

Vuosien 2020–2023 aikana Aalto-yliopiston tutkijat julkaisivat avoimissa lehdissä yhteensä 3 250 artikkelia, Helsingin yliopiston tutkijat puolestaan 11 035 artikkelia. Artikkelien kokonaismäärään suhteutettuna kaikkiaan noin 30 % Aallon tutkijoiden lehtiartikkeleista oli julkaistu avoimissa lehdissä, Helsingin yliopistossa noin 28 %. Tiedejatutkimus.fi-sivustolla julkaistun avoimen tieteen ja tutkimuksen julkaisuja koskevan seurannan (Tiedejatutkimus.fi, n.d.) mukaan lehtiartikkelien avoimuuden keskiarvo vuosilta 2020–2023 Aalto-yliopistossa oli 85 % ja Helsingin yliopistossa 80 %. Huomattava määrä eli yli 50 % avoimista lehtiartikkeleista on siis kummassakin organisaatiossa julkaistu joko sekä avoimia että maksumuurin takana julkaistuja artikkeleita julkaisevissa hybridilehdissä tai rinnakkaistallenteina esimerkiksi yliopiston julkaisuarkistossa.

Yleisimmät avointen artikkelien opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisutiedonkeruun julkaisutyypit Aallossa olivat A1, B1 ja A2, joista A1 ja A2 ovat vertaisarvioituja tieteellisiä artikkeleita ja B1 on vertaisarvioimaton tieteellinen artikkeli. Helsingin yliopistossa valtaosa avoimista lehtiartikkeleista oli vertaisarvioituja artikkelityyppejä A1 ja A2. Tieteellisten vertaisarvioitujen artikkelien lisäksi sekä Aallossa että Helsingin yliopistossa oli julkaistu avoimesti myös artikkeleita ammattilehdissä ja yleistajuisissa julkaisuissa (julkaisutyypit D1 ja E1).

Timanttiartikkelien osuus avoimista artikkeleista

Timanttiartikkelien osuus Helsingin yliopiston avoimista artikkeleista on noin viidesosa (20 %, 2 195 kpl). Neljä viidesosaa (80 %, 8 587 kpl) artikkeleista on julkaistu maksullisissa avoimissa lehdissä. Aallossa timanttiartikkelien osuus on pienempi, noin 14 % (462 kpl), ja

maksullisissa avoimissa lehdissä on julkaistu 86 % artikkeleista (2 788 kpl). Timanttijulkaisemisen osuus on siis Helsingin yliopistossa ollut selkeästi suurempi kuin Aalto-yliopistossa.

Yliopistojen tieteenaloilla ja profileilla on luultavasti vaikutusta asiaan. Aalto-yliopiston tekniikan aloilla julkaistaan paljon konferenssiartikkeleita, jotka on rajattu tämän tarkastelun ulkopuolelle. Lisäksi timanttimallin julkaisuja sanotaan olevan enemmän tarjolla humanistisilla ja yhteiskuntatieteellisillä aloilla (ks. esim. Frantsov, 2022), jotka ovat Helsingin yliopistossa Aalto-yliopistoa keskeisempiä aloja.

Avointen lehtien top 10: tieteenalat, kustantajat ja Jufo-luokat

Aallossa avointen lehtien kärkikymmenikössä painottuvat tekniikka ja luonnontieteet, Helsingin yliopistossa puolestaan lääke- ja luonnontieteet. Aallossa kärkikymmenikköön yltää tekniikan ja luonnontieteiden julkaisujen lisäksi neurotieteen julkaisu NeuroImage (Elsevier). Helsingin yliopistossa kärkijoukoissa on kaksi timanttimallista lehteä: Journal of High Energy Physics (Springer) ja Physics Letters B (Elsevier). Toisin kuin Helsingin yliopistossa, Aallon top 10 -listalla ei ole yhtään timanttilehteä, mutta sijalta 11 löytyy Aalto-yliopiston oma timanttijulkaisu Research in Arts and Education.

Valtaosa sekä Helsingin yliopiston että Aalto-yliopiston OA-lehtien kärkikymmenikön lehdistä edustaa kultaista, maksullista avoimuutta. Helsingin yliopistossa kirjoittajamaksut vaihtelivat 1 600 eurosta (Atmospheric Chemistry and Physics) 5 690 euroon (Nature Communications). Aallossa edullisin kirjoittajamaksu oli IEEE Access -lehdessä (halvimmillaan 713 euroa) ja kallein Nature Communications -lehdessä (5 390 euroa).

Samoja lehtiä Aallon ja Helsingin yliopiston top 10 -listoilla ovat Springer Naturen Scientific Reports ja Nature Communications, joissa kummassakin julkaistaan artikkeleita useilta eri aloilta. Kustantajista Aallon tutkijat näyttävät suosineen erityisesti MDPI:tä (5 lehteä) ja Springer Naturea (2 lehteä), yksittäisiä lehtiä listalle ovat saaneet IEEE, Elsevier ja American Physical Society. Helsingin yliopistossa kustantajista suosituin on Springer Nature, muut kustantajat (PLOS, Copernicus Publications, MDPI, Elsevier, Frontiers, BMJ ja Oxford University Press) saavat tyytyä listalla yksittäisiin sijoituksiin.

Huomiota kiinnittävät myös lehtien Julkaisufoorumi-luokat. Aallon listalla tason 0 lehtiä on neljä, Helsingin yliopiston listalla kaksi. Aallon tutkijoiden käyttämistä lehdistä kolme (MDPI:n Energies, Applied Sciences ja Materials) ovat kuitenkin olleet artikkelien julkaisuhetkellä tasolla 1, sillä em. lehdet laskettiin tasolle 0 vuoden 2025 alussa. Sustainability on ollut tasolla 0 vuoden 2023 alusta lähtien. Helsingin yliopiston listalla olevista lehdistä

International Journal of Molecular Sciences (MDPI) ja Frontiers in Psychology (Frontiers) oli myös laskettu tasolle 0 vuoden 2025 alussa, mutta Frontiers in Psychology on nostettu sittemmin takaisin tasolle 1.

Helsingin yliopiston tutkijoiden käyttämistä avoimista lehdistä korkeammilla Jufo-tasoilla 2–3 on peräti puolet lehdistä (5 kpl) ja perustasolla 1 kolme lehteä, kun taas Aallon tutkijoiden käyttämistä lehdistä tasoilla 2–3 on kaksi lehteä ja tasolla yksi neljä lehteä. Vaikuttaa siis siltä, että Helsingin yliopiston tutkijat ovat vuosina 2020–2023 julkaisseet artikkeleita korkeatasoisemmissa avoimissa lehdissä kuin Aallon tutkijat. (Taulukot 1 ja 2.)

TAULUKKO 1. Aalto-yliopiston top 10 OA-lehdet 2020–2023.

Lehti	Kustantaja	Artikkelimäärä	Jufo-taso
IEEE Access	IEEE	190	1
Energies	MDPI	102	0
Scientific Reports	Springer Nature	92	1
Physical Review Research	APS	75	1
Sustainability	MDPI	73	0
Applied Sciences	MDPI	65	0
Nature Communications	Springer Nature	65	3
Materials	MDPI	56	0
Sensors	MDPI	49	1
NeuroImage	Elsevier	48	3

TAULUKKO 2. Helsingin yliopiston top 10 OA-lehdet 2020–2023.

Lehti	Kustantaja	Artikkelimäärä	Jufo-taso
Scientific Reports	Springer Nature	362	1
Nature Communications	Springer Nature	246	3
Journal of High Energy Physics	Springer Nature	225	3
PLoS One	PLoS	216	3

Atmospheric Chemistry and Physics	Copernicus Publications	172	3
International Journal of Molecular Sciences	MDPI	118	0
Physics Letters B	Elsevier	118	3
Frontiers in Psychology	Frontiers	110	1*
BMJ Open	BMJ	109	1
Monthly Notices of the Royal Astronomical Society	Oxford University Press	102	2

*Lehti laskettiin vuoden 2025 alussa tasolle 0, mutta se on nostettu takaisin tasolle 1.

Timanttilehtien top 10: tieteenalat, kustantajat ja Jufo-luokat

Kun huomio kohdistetaan ainoastaan timanttilehtiin, kärkikymmenikön tieteenalojen järjestyks muuttuu Aallossa. Johtoon kiilaavat humanistiset ja yhteiskuntatieteet perässään tekniikka ja luonnontieteet. Timanttilehtien kärkipaikkaa pitää Research in Arts and Education 35 artikkelilla. Helsingin yliopistossa luonnontieteet pitävät pintansa myös timanttilehtien kärjessä, mutta humanistiset ja yhteiskuntatieteetkin pääsevät esiin. Sekä Aallossa että Helsingin yliopistossa suosiossa ovat kotimaiset timanttilehdet. Helsingin yliopistossa kymmenen kärkeen on päässyt peräti viisi kotimaista lehteä: Yhteiskuntapolitiikka, Kasvatus & Aika, Media ja Viestintä, Terra ja Gerontologia. Aallossa kärkijoukoissa on vielä tätäkin vahvempi kotimainen edustus eli kuusi lehteä: Research in Arts and Education, Architectural Research in Finland, Yhdyskuntasuunnittelu, Rakenteiden mekaniikka, Kansantaloudellinen aikakauskirja ja Finnish Journal of eHealth and eWelfare. Yhtäkään samaa lehteä ei Aallon ja Helsingin yliopiston top 10 -timanttilehtien listalta löydy.

Helsingin yliopiston selvityksessä havaittiin myös, että kotimaisten timanttilehtien suosio säilyy, vaikka tarkastelua laajennetaan. Top 50 -timanttilehtien joukossa oli 24 kotimaista. Aallossa tulos on varsin samansuuntainen: 22 kotimaista lehteä 50 käytetyimmän lehden joukossa.

Top 10 -timanttilehtien joukossa tiedeyhteisön vahva rooli näkyy etenkin Aalto-yliopiston tutkijoiden valinnoissa. Yhtä lehteä lukuun ottamatta kaikki kustantajat ovat yliopistoja, tutkimuskeskuksia tai tieteellisiä seuroja. Ainoastaan KeAi Communications -kustantamon takana on myös selkeästi kaupallinen toimija. Kustantamon omistajiin kuuluu China Science Publishing & Median ohella Elsevier. Helsingin yliopistossa kaupalliset Springer

Nature ja Elsevier hallitsevat myös timanttilehtien kustantajien kymmentä kärkisijaa, mutta yli puolet kustantajista edustaa myös Helsingin yliopiston käytetyimmissä timanttilehdissä tieteellisiä seuroja tai julkishallintoa.

Jufo-luokissa tilanne on Aallossa timanttilehtien osalta valoisampi kuin tilausmaksullisissa avoimissa lehdissä. Korkeimmilla Jufo-tasoilla 2–3 on tosin lehtiä edelleen vain kaksi, mutta loput kahdeksan ovat kaikki tasolla 1. Helsingin yliopisto tosin menestyy tässäkin paremmin. Korkeimmilla tasoilla on timanttilehdistä 7 kpl ja tasolla 1 kolme. (Taulukot 3 ja 4.)

TAULUKKO 3. Aalto-yliopiston top 10 timanttilehdet 2020–2023.

Lehti	Kustantaja	Artikkelimäärä	Jufo-taso
Research in Arts and Education	Aalto University	35	1
Architectural Research in Finland	Aalto University	17	1
Yhdyskuntasuunnittelu	Yhdyskuntasuunnittelun seura	17	1
Rakenteiden mekaniikka	Rakenteiden mekaniikan seura	15	1
Kansantaloudellinen aikakauskirja	Kansantaloudellinen yhdistys	10	1
Journal of Machine Learning Research	MIT Press	9	3
Bayesian Analysis	International Society for Bayesian Analysis	8	2
CERN IdeaSquare Journal of Experimental Innovation	CERN	8	1
Digital Communication and Networks	KeAi Communications	8	1
Finnish Journal of eHealth and eWelfare	FinnSHIA and FSTeH	8	1

TAULUKKO 4. Helsingin yliopiston top 10 timanttilehdet 2020–2023.

Lehti	Kustantaja	Artikkelimäärä	Jufo-taso
Journal of Energy Physics	Springer Nature	225	3
Physics Letters B	Elsevier	118	3
European Physical Journal C	Springer Nature	85	2
EFSA Journal	European Food Safety Authority	82	2
Yhteiskuntapolitiikka	THL	55	2
Kasvatus & Aika	Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura	46	1
Media & Viestintä	MEVI ry	41	2
NAD Nordic Studies on Alcohol and Drugs	Sage	34	1
Terra	Suomen maantieteellinen seura	33	2
Gerontologia	Kasvun ja vanhenemisen tutkijat ry	32	1

Avoin julkaiseminen keskittyy

Aallossa avoimia artikkeleita on julkaistu vuosien 2020–2023 aikana yhteensä 937 eri lehdessä, joista vähintään yhden artikkelin julkaisseita timanttilehtiä on 191 kpl. Helsingin yliopistossa avointen lehtien kokonaismäärä on samalla aikavälillä 1 899 kpl ja timanttilehtien lukumäärä on 592 kpl. Kuten artikkeleissakin, myös timanttilehtien lukumäärässä Helsingin yliopiston prosentuaalinen osuus on Aaltoa korkeampi. Helsingin yliopistossa timanttilehtiä käytetyistä avoimista julkaisukanavista on 31 % ja Aallolla 20 %.

Kuten Helsingin yliopistonkin selvityksessä todetaan, avoimesti julkaistaan monissa lehdissä, mutta toisaalta julkaiseminen painottuu melko voimakkaasti tiettyihin lehtiin. Helsingin yliopistossa avoimissa top 10 -lehdissä julkaistiin 16 % kaikista avoimista artikkeleista ja top 50 -lehdissä 33 %. Aallossa avoin julkaiseminen keskittyy Helsingin yliopistoakin

vahvemmin: avoimissa top 10 -lehdissä julkaistiin 25 % ja top 50 -lehdissä 46 % avoimissa lehdissä julkaistuista artikkeleista.

Yhteenveto

Sekä Helsingin yliopiston että Aallon selvitykset osoittavat, että avoin julkaiseminen on julkaisutoiminnassa merkittävässä asemassa, mutta keskittyy tällä hetkellä erityisesti tilausmaksullisiin avoimiin julkaisukanaviin. Lisäksi yli puolet avoimista artikkeleista on julkaistu hybridilehdissä tai rinnakkaistallenteina. Täysin avoimet julkaisukanavat vaikuttavat siis ainakin toistaiseksi jäävän hybridilehtien ja rinnakkaistallennuksen jalkoihin – riippumatta siitä, onko kyseessä kirjoittajamaksullinen vai timanttimalin avoin julkaisukanava.

Avoimien julkaisemisen on sekä Helsingin yliopistossa että Aallossa keskittynyt voimakkaasti tiettyihin avoimiin julkaisukanaviin. Top 50 -lehdissä julkaistaan Helsingin yliopistossa 33 % artikkeleista ja Aallossa peräti 46 % avoimissa lehdissä julkaistuista artikkeleista.

Aalto-yliopistossa julkaiseminen painottuu Helsingin yliopistoa vahvemmin maksullisiin avoimiin julkaisukanaviin. Tämä saattaa heijastaa yliopistojen eroja tieteenaloissa, sillä Aalto-yliopistossa painottuvat enemmän tekniikka ja luonnontieteet, joissa on tarjolla mahdollisesti vähemmän timanttilehtiä kuin humanistisissa ja yhteiskuntatieteissä. Toisaalta Aallon tutkijat suosivat tämän tarkastelun perusteella timanttijulkaisemisessa vahvemmin humanistisia ja yhteiskuntatieteellisiä julkaisukanavia, Helsingin yliopistossa timanttilehtienkin kärkijoukoissa painottuvat luonnontieteet.

Top 10 -listauksissa huomataan eroja lehti- ja kustantajavalinnoissa. Helsingin yliopiston tutkijoiden suosimat avoimet julkaisukanavat ovat korkeammilla Jufo-tasoilla verrattuna Aallon tutkijoiden käytetyimpiin lehtiin. Helsingin yliopiston top 10 -listalle on päässyt kaksi timanttilehteä, kun taas Aallon top 10 -listalla näitä ei ole yhtäkään. Helsingin yliopiston tutkijoiden suosimien timanttilehtien joukossa on useita kaupallisia kustantajia, Aallossa timanttijulkaiseminen painottuu vahvemmin tiedeyhteisön, kuten yliopistojen, ylläpitämiin kanaviin.

Kotimaiset timanttilehdet ovat kummassakin yliopistossa suosittuja, mikä korostaa avoimen julkaisemisen tärkeyttä paikallisissa tiedeyhteisöissä. Euroopassa valtaosa timanttijulkaisemisesta tapahtuu yliopistoissa (European University Association, 2025, 10), kun taas Suomessa ainakin Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston julkaisutietojen perusteella tiedellisten seurojen rooli näyttää korostuvan yliopistoja enemmän.

Timanttijulkaisemiseen liittyvää tarkastelua tässä selvityksessä varjostaa timanttilehtiin liittyvän datan rajallisuus. Kesällä 2025 beta-versiona julkaistu, Diamas-projektin yhteydessä tuotettu Diamond Discovery Hub (DDH) tarjoaa kattavamman tiedonlähteen timanttilehdistä, ja olisikin kiinnostavaa toistaa tämä selvitys laajemmassa mittakaavassa hyödyntäen DDH:n dataa, ottamalla mukaan useampia suomalaisia korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia, ja laajentaa myös tarkastelun kohteena olevaa ajanjaksoa.

Lähteet

- Ancion, Z., Borrell-Damián, L., Mounier, P., Rooryck, J., & Saenen, B. (2022). Action Plan for Diamond Open Access. *Zenodo*. <https://zenodo.org/badge/DOI/10.5281/zenodo.6282403.svg>
- Bosman, J., Frantsovåg, J.E., Kramer, B., Langlais, P.-C., & Proudman, V. (2021). OA Diamond Journals Study. Part 1: Findings. *Zenodo*. <https://doi.org/10.5281/zenodo.4558703>
- European University Association. (2025). *Reclaiming academic ownership of the scholarly system: challenges and opportunities for universities*. https://www.eua.eu/images/publications/Publication_PDFs/Scholarly_communication_briefing.pdf
- Frantsovåg, J. E. (2022). Diamond Open Access in Norway 2017–2020. *Publications*, 10(1), 13. <https://doi.org/10.3390/publications10010013>
- Haustein, S., Schares, E., Alperin, J. P., Hare, M., Butler, L.-A., & Schönfelder, N. (2024). Estimating global article processing charges paid to six publishers for open access between 2019 and 2023. *arXiv*. <https://arxiv.org/abs/2407.16551>
- Holopainen, M. A. (2025). Open access -julkaiseminen painottuu vahvasti maksullisiin lehtiin – katsaus Helsingin yliopiston OA-julkaisuihin 2020–2023. *Think Open*. Helsingin yliopisto. <https://blogs.helsinki.fi/thinkopen/hy-oa-julkaisut-2020-2023>
- Savolainen, E., & Seitsonen, K. (2023). Diamond Open Access: Researcher’s Best Friend or just a Distant Relative? [Poster]. *Septentrio Conference Series*, (1): The 18th Munin Conference on Scholarly Publishing. <https://doi.org/10.7557/5.7135>
- Syrjämäki, S. (2023). Avoimen julkaisemisen timanttitrendi ja Suomi. *Informaatiotutkimus*, 42(3–4), 20–28. <https://doi.org/10.23978/inf.127535>
- Tiedejatutkimus.fi. (n.d.). *Avoimen tieteen ja tutkimuksen seuranta: Julkaisut*. Haettu 5.6.2025 osoitteesta https://tiedejatutkimus.fi/fi/science-innovation-policy/open-science-and-research-indicators/indicators_content_2

- UNESCO. (2023). *Open science outlook 1: status and trends around the world*. UNESCO.
<https://doi.org/10.54677/GIIC6829>
- Zhang, L., Wei, Y., Huang, Y., & Sivertsen, G. (2022). Should open access lead to closed research? The trends towards paying to perform research. *Scientometrics*, 127, 7653–7679. <https://doi.org/10.1007/s11192-022-04407-5>